

glasilo podjetja
labod tovarne oblačil
novo mesto

leto XVI
17. december 1990
številka 15 ✓

Le malo rodov v zgodovini slovenskega naroda se je imelo priložnost izrekati o svoji svobodi

Dejanje, ki ga bomo v nedeljo, 23. decembra letos, opravili državljani Slovenije, ko se bomo na plebiscitu izrekli o tem, ali naj republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država, je za naš narod in našo prihodnost, prelomno.

Skozi stoletja je za nas odločal kdo drug — močnejši, vplivnejši, agresivnejši. Sanje mnogih prosvetljenih Slovencev skozi našo preteklost pa so bile — sam odločati o svoji usodi. Le v kratkem obdobju je majhnemu slovenskemu narodu uspelo samostojno odločati o sebi, vendar je danes simbol in spomenik tega časa za našimi mejami...

Da, za marsikaj nas je usoda prikrajševala, toda danes imamo ponovno možnost, da jo vzamemo v svoje roke.

Po dolgih usklajevanjih med strankami je skupščina Slovenije skoraj soglasno sprejela sklep o plebiscitu. Ta usodna odločitev ne sme in ne pomeni političnega, strankarskega opredeljevanja.

Gre le za opredelitev Slovencev in slovenskih državljanov, da se svobodno izrečemo o naši prihodnosti, o naši samostojnosti. Poudariti je treba, da je skupščina ob sklepu o plebiscitu sprejela tudi izjavo o dobrih namelih s poudarkom zavezanosti izročilom humanizma, civilizacije, evropski zgodovini ter prijazni prihodnosti vsem, ki živimo in bomo živeli na tem koščku zemlje.

Dogajanja v Jugoslaviji kažejo, da je odločitev o samostojnosti pravzaprav življenjskega pomena za Slovenijo. Saj se bomo le kot samostojni in neodvisni lahko enakopravno odločali za oblike povezav z ostalimi narodi v jugoslovanskem pa tudi v evropskem prostoru.

Z udeležbo na plebiscitu bomo opravili svojo državljansko dolžnost in pravico. Gotovo ni potrebno ponovno poudariti, da se bomo tokrat izrekli o tako pomembnih odločitvah, kakršnih Slovenci v svoji zgodovini nismo imeli veliko...

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1991

Kljub vsemu lahko zadovoljni zaključujemo leto

Letošnje leto je zaznamovalo niz sprememb, ki pa so vse potekale pod skupnim imenovalcem - spremeniti družbo v sodobnejšo, evropskim tokovom primernejšo obliko. Kako smo vse te spremembe občutili v našem podjetju in še prej v naši tekstilni branži? Tekstilci smo se v zadnjih letih, še posebno pa v iztekajočem se letu, znašli v izredno težki situaciji. Nov ekonomski sistem je na široko odprl vrata uvozu vseh tekstilnih izdelkov, kar je tekstilce seveda precej prizadelo. Zamrznjen tečaj dinarja na 7 din za nemško marko je spričel večje inflacije od predvidene povzročil precejšen izpad dohodka z izvozne strani poslovanja. Nihče v družbi se ni hotel resneje pogovarjati s tekstilci o tem, ali bo naša panoga preprosto žrtvovana samo zato, da bomo mednarodni skupnosti dokazali, kako na široko smo v Jugoslaviji odprli vrata zunanjetrgovinskemu režimu. Terjali smo razbremenitve panoge, štrajkali, se pogovarjali z zvezno gospodarsko zbornico, s predsednikom ZIS Markovičem, in koga vse bi še lahko našli... in vendar se zadeve tako rekoč v ničemer niso uredile. Celo nasprotno — proizvodnja je začela upadati, izvoz počasi peša, obremenitve pa se celo povečujejo, prav tako družbene službe in poraba.

Zaposleni v tekstilu imamo najnižje osebne dohodke tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji in izvajanje kolektivne pogodbe je pod vprašanjem. Mirno bi lahko celo rekli, da so delavci v tekstilu lačni in na koncu potrpljenja. Lačnega pa nikakor ne za-

nima »visoka politika demokracije«, zanima jih le golo preživetje, skrbi jih jutrišnji dan, saj si na kasnejše dni niti ne upajo pomisliti.

Z besedami skušam opisati stanje, saj vas ne bi hotel obremenjevati še s številkami. Vendar seznama dogodkov, ki so negativno vplivali na poslovanje in delo tekstilcev, še ni konec. Morali bi seveda omeniti vse težje likvidnostno situacijo v celi družbi kot tudi povsem naše, jugoslovanske posebnosti, kot so »srbska carina«, zavoženo bančništvo, nenasitnost v porabi, pa še kaj. V takih razmerah je izredno težko gospodariti. Za ilustracijo tega, kar je Labodu povzročila zadnja srbska blokada, naj navedem le podatek, da je tako rekoč čez noč za nas usahnilo 20 odstotkov kapacitet domačega tržišča. Tega izpada ne moremo nadomestiti s toliko povečanim plasmajem naših izdelkov na druga domača tržišča. Da ne bi prišlo do odpuščanja delavcev, je treba ta občuten izpad nadoknaditi z delom za izvoz. In ker vemo, da v tem trenutku pomeni izvoz predvsem dodelavo, pogojuje to nadaljnje razmišljanje, kako izgubo, »pridelano« v izvozu, pokriti na domačem trgu. Beseda teče o racionalizaciji poslovanja. V tej luči je razumeti odločitve, kot so nujno znižanje stroškov za 20 do 25 %, zahtevo po zmanjševanju režije do 25 % in še nekaj drugih ukrepov, ki so našli svoje mesto v planu za leto 1991. Danes še lahko trdim, da so to zadnji napori, ki jih še lahko storimo, da ne bi prišlo do težjih pretresov. In če rečemo, da so sedaj na vrsti tudi ti-

sti, ki jemljejo preveč, da končno začno ravnati podobno, kot smo svoje ravnanje zastavili mi, potem je to upanje le na papirju. Kajti materiali, s katerimi razpolagamo, kažejo, da tega še vedno ni pričakovati.

Z vsemi napori, ki jih je terjalo letošnje leto, pa vendarle lahko rečemo, da smo ob zaključku leta le zadovoljni. Sklenili ga bomo brez izgube, čeprav je treba reči, da tudi brez večjega dobička. Težko leto je za nami in zato želim izreči zahvalo vsem v hiši za strpnost, marljivost pri delu, za zaupanje in zvestobo vsem, ki

smo podjetje vodili. Velja pa naj tudi poziv, da tudi za še težje prihodnje leto strnemo moči in vrste v prepričanju, da nam le lastno delo, kakovost naših izdelkov in našega dela ter pravičen odnos do tega jamči vsaj za preživetje. Za preživetje vsaj na taki ravni, kot je bilo letošnje. Prepričan sem, da si nihče med nami ne bi upal obljuditi kaj več.

Pa kljub vsemu — želim vam srečno novo leto, pa tudi prijetne Božične praznike.

glavni direktor,
Milan Bratož

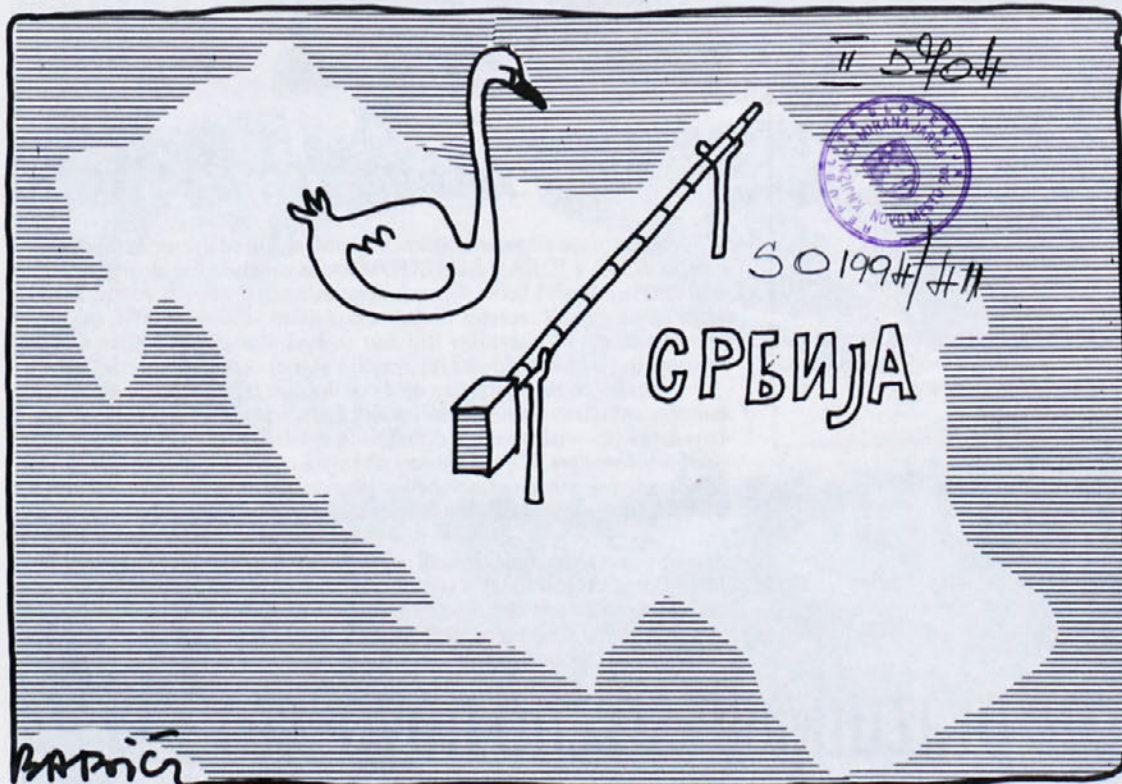
Pospešeno upokojevanje

Tip-Top je letos imel veliko upokojitev. Odhod šestnajstih delavcev, ki jih lahko imenujemo — po strokovnosti in visokih rezultatih, ki so jih dosegali, »pravi mački« — je seveda za proizvodnjo hud udarec. Rezultat ene starejše delavke, ki je dosegala na primer povprečno 120 % norme, dve mlajši delavki ujameta šele v enem letu. Zagate, ki jih torej pušča ta vrzel, so očitne.

V takih primerih se našim proizvodnjam še posebno stoji po starem obrtniškem načinu izobraževanja, ki je izobrazil delavca do te mere, da je delo nastopil že oblikovan. Danes vemo, da je pripravništvo podaljšana roka šolanja, kar je — razmišlja v.d. direktorica Tip-Topa Angelca Blatnik — za proizvodnjo dodatno bre-

me. Tako stroškovno kot tudi pri samem obsegu dela. Da se mladi težje vklopijo v polno delo proizvodnje, pa je gotovo »krivda« v izredno pisanem in težkem delu v Tip-Topu. Šivanje le manj zahtevnega programa omogoča hitrejšo prilagajanje in hitrejšo doseganje zelenih rezultatov. Izdelave bolj pestrega in zahtevnejšega programa pa seveda zahteva daljši uvajalni čas. Kot primer navaja Angelca Blatnik zahtevno žensko jakno, kjer za pripravniko zmanjkuje primernih, enostavnejših operacij. Skratka, pripravnik v primeru proizvodnje v Tip-Topu potrebujejo za doseg primernih rezultatov daljši čas, ker je delo zelo zahtevno in zelo pisano. Zaradi vsega tega v tej naši tovarni pogrešajo starejše, izurjene delavce, ki so se letos upokojili. Ker ostaja razmišljanje, ali bolje rečeno uganjanje o tem, kaj bo prinesel nov pokojninski zakon, še vedno le pri ugibanjih, se ljudje pospešeno odločajo za upokojitev. Tako imajo tudi v Tip-Topu še nekaj delavcev, ki sicer izpolnjujejo kakšen pogoj in so tako rekoč v »variantnem« predlogu. Torej, če bo kaj več jasnih informacij o tem, kaj bo nov zakon prinesel in ali bi jih spremembe lahko dolgoročno prikrasile, se zna to število v kratkem še povečati. Vendar upajo, da le ne bo tako. Veseli pa so, da se nekaj delavk, ki imajo že izpolnjenega katerega izmed zahtevanih pogojev, čutijo še dovolj močne in zdrave, da z delom nadaljujejo.

Naša proizvodnja že dolgo ni več tako enostavna, da bi lahko šival vsak, ki se zna vsteti za stroj. Vse zahtevnejša je in vse težje je biti kos tem zahtevam. Posledično je tudi izčrpanost na koncu delovne dobe toliko hujša, zato želimo vsem, ki so se letos upokojili — tako v Tip-Topu kot v ostalih proizvodnjah — da bi zdravi in v miru uživali zaslužno upokojevanje.

BRATOŽ

Spremembe in dopolnitve Zakona o podjetjih

Spremembe posegajo predvsem na področje konkurenčne prepovedi

Dne 18. oktobra 1990 je skupščina SFRJ na seji zveznega zbora sprejela spremembe in dopolnitve zakona o podjetjih, ki posegajo predvsem na področje konkurenčne prepovedi oziroma 185. člena citiranega zakona. Omenjene spremembe pa so v Republiki Sloveniji stopile v veljavo šele z dnem sprejetja odloka o soglasju k zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o podjetjih, in sicer dne 8. novembra 1990, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS (dne 19. novembra 1990).

Bistvena novost citiranega zakona

Za dober izdelek ni bojazni

Če je izdelek moden, lep, uporaben, skratka »taprav«, tudi cena ni vprašljiva, potrjuje tudi **Tine Juršič**, vodja prodaje bluz. Beseda teče tokrat o bluzi Zinka. Narejena je bila v štirih barvah, in sicer jih je Libna izdelala 2800. Bluza je iz japonskega brušenega poliestra v črni, zelo modni bordo, rumeni in beli barvi. Čeprav zveni poliester precej umetno in ne-simpatično, povejmo, da gre za japonsko brušeno tkanino, ki da mehak žameten videz. S posebnimi postopki so tudi sintetične tkanine dobile tako kvaliteto in uporabnost, da postajajo predvsem tiste z Daljnega vzhoda zelo konkurenčne ostalim tkaninam. Seveda tako blago ni poceni. Cena bluže pa ne izhaja le iz kvalitete in drage tkanine, ampak tudi iz zahtevne izdelave. Bluza ima okrasni detajl na lajsti, za katerega je odmerjenega celih 51 minut, to pa je več kot povprečen čas izdelave bluže pri nas. Toda eno z drugim — prava tkanina, prave barve, pravi model... rodi izdelek, za katerega cena ni več pomembna. Tako tudi 1.300 din ni

je predvsem v črtanju konkurenčne prepovedi, navedene v 185. a., b., in c. členu ter uveljavitvi novega 178. a člena, ki določa naslednje:

»Podjetje v skladu s svojim aktom sklene pogodbo o pogojih, pod katerimi direktor in drugi delavci, dokler so v delovnem razmerju, najdlje pa do dve leti po prenehanju delovnega razmerja v tem podjetju, ne smejo ustanoviti podjetja, ki bi z opravljanjem dejavnosti utegnili povzročiti škodo podjetju.

Če ravna osebe iz prvega odstavka tega člena v nasprotju s pogoji,

določenimi z aktom podjetja, ima podjetje pravico pred pristojnim sodiščem zahtevati povračilo za nastalo škodo in pravico vložiti tožbo, da se dejavnost, katere opravljanje je povzročilo škodo, izbriše iz sodnega registra.«

S spremembami in dopolnitvami zakona o podjetjih se je urejanje konkurenčne prepovedi preneslo z države na podjetja, ki bodo odslej s svojimi delavci pogodbeno uredila medsebojne odnose. V pogodbi, sklenjeni med delavcem in delodajalcem, bodo natančno določeni pogoji, pod katerimi direktorji in drugi delavci, medtem ko so v delovnem razmerju, ne smejo ustanoviti podjetja. Ker so spremembe citiranega zakona v RS stopile v veljavo šele 8. novembra 1990, torej po seji delavskega sveta podjetja (seja je bila dne 30.10.1990), na kateri je bilo v celoti povzeto tedaj veljavno določilo 185. a, b, in c. člena, ima to za posledico neveljavnost sprejetega sklepa št. 64, razvidnega iz zapisnika 5. redne seje delavskega sveta z dne 20.11.1990.

Pri tem moramo poudariti, da sklep št. 64 ni v celoti neuporaben, saj so nekateri deli še kako aktualni. Pri tem imamo v mislih krog delavcev, na katere se lahko nanaša sedaj ve-

ljavni 178. a člen, kajti tudi slednji je na tem področju pomanjkljiv in izrecno ne našteva kroga delavcev, temveč govori o »drugih delavcih«. V nadaljevanju 178. a člena tudi ne naveda dejavnosti, z opravljanjem katerih bi utegnili delavci povzročiti škodo podjetju, zato menimo, da so to še vedno lahko dejavnosti, našteje v sklepu št. 64, torej dejavnosti, za opravljanje katerih je podjetje registrirano v sodnem registru.

Novost, ki jo prinaša 178. a člen citiranega zakona, je tudi v tem, da delavca v primeru kršitve 178. a člena zadene posledice šele od dne podpisa pogodbe dalje. Skrajni rok za sklenitev pogodbe pa je 30. junij 1991, kar pomeni, da nimamo več na voljo veliko časa.

O morebitnih nadaljnjih spremembah zakona o podjetjih na področju konkurenčne prepovedi vas bomo sproti obveščali.

Da bi se izognili dvomom glede veljavnosti ostalih sprejetih sklepov na 5. redni seji DS podjetja dne 30. 10. 1990 s področja podjetništva, naj povemo, da ti še vedno ostajajo v veljavi, saj se 7. člen ZDR ni spremenil, prav tako tudi ne obrtni zakon, ki ureja popoldansko obrt.

Mateja Stanišič — dipl.iur

Zgleda, da bi nam raje pripeljali radio MILEVA, ki je tapravi trač radio, kot pa da nam bi dali kakšne taprave informacije...

Morda pa bomo zares na tem radiu prej zvedeli, kar nas zanima, kot pa od naših ljudi...

Veliko zanimanje za sindikalna posojila

Novomeški sindikalni svet je ponudil gotovinska posojila za člane sindikata. Da bi delo teklo po vseh pravilih, je sprejel pravilnik, iz katerega povzemamo nekaj pogojev:

Maksimalna višina gotovinskega posojila je 3.000 din, najdaljša doba vračanja pa je pet mesecev. Ta velja za delavce, katerih osebni dohodek je do 4.000 din mesečno. Za osebni do-

hodek med 4.000 in 6.000 din je doba vračanja štiri mesece, od 6.000 do 8.000 din osebnega dohodka pa je doba vračanja tri mesece, in nad to višino osebnega dohodka je doba vračanja dva meseca.

Član sindikata dobi posojilo na osnovi pisne prošnje z ustreznimi potrdili. Prošnje bodo na občinskem sindikalnem svetu obravnavali dvakrat v mesecu.

Obrestna mera za posojilo znaša 12% letno, kar je tudi zelo ugodno. Že ob objavi te možnosti v Dolenjskem listu je bil odmev med delavci velik, prošnje pa so začele prihajati takoj po objavi pravilnika v našem internem biltenu. Tako ima predsednica sindikata v Ločni Jožica Korasa trenutno 26 prošenj, predsednica sindikata v strokovnih službah Majda Kramar pa kar 38 prošenj. Majda Kramar razmišlja, da potrebujejo delavci ta denar za sprotne stroške, kot premostitveno posojilo, saj se poznajo zamiki zadnjih izplačil osebnih dohodkov, kot tudi prezadolženost delavcev, in tako je v drugem delu izplačila to pogosto samo simbolično. Med prosilci je največ takih, ki zapadejo v dobo vračanja štirih mesecev, ker pa imamo vsi premalo denarja, je precej tudi drugih prosilcev.

Ponujeno posojilo je prava sindikalna akcija, ki je naletela na širok odmev in skozi katero je sindikat konkretno potrdil vlogo skrbi za delavca.

Obvezno znanje tujega jezika

Začetni tečaj v Libni

V Libni so se odločili organizirati začetni tečaj nemščine, ki poteka pod okriljem Delavske univerze Krško. Predavanja so vsako soboto, in sicer po 5 šolskih ur. Ker zajema začetni tečaj 80 ur, bodo predavanja potekala do marca. Sicer direktor meni, da je znanje nemščine tako rekoč obvezno za vse tiste delavce Libne, ki neposredno ali pa tudi posredno sodelujejo z našimi tujimi partnerji. Ti so povečini z nemško govorečega področja, z njimi pa redno kontaktirajo tehnologi, vodje izmen, vodje skupin do posameznih vodij služb, torej delavci na vseh kjučnih mestih.

Končno pa je vse bližje leto 1992, ko se bo Evropa združila, to narekuje znanje vsaj enega tujega jezika. Tudi plan za leto 1991 nalaga Libni še povečano delo za izvoz, kar prinaša več neposrednih stikov s tujimi partnerji in povečuje korespondenco na tem področju. Vse to je govorilo v prid učenja nemščine. Pravijo, da ne bodo ostali na prvi stopnji, ampak bodo kar takoj po zaključku začetnega tečaja nadaljevali. Ob tem bodo skušali dati večji poudarek strokovnemu jeziku prav iz naše dejavnosti.

Gotovo gre za dodatno obremenitev vseh, ki so po službeni dolžnosti vključeni v tečaj nemščine, saj sodijo predavanja izven delovnega časa. Nekoliko lažje je za tiste, ki na določeno soboto delajo dopoldne, medtem ko morajo slušatelji iz popoldanske izmene z delom popoldne nadaljevati, ne glede na to, da so dopoldne presedeli pet šolskih ur pri učenju. Seveda pa je udeležba na predavanjih obvezna tudi na proste sobote.

Direktor Edo Komočar poudarja, da je v tovarnah, ki imajo izmensko delo, težko organizirati kakršnokoli dejavnost. Vendar jim tudi to uspeva.

Pri uvajanju računalniško podprtega sistema vodenja zalog rezervnih delov, področja torej, ki naše proizvodnje še posebno zanima.

Zima vabi

Vse kaže, da se letos zima ne bo izneverila in da bodo smučarji, sankarji in občudovalci pravih belih zim prišli na svoj račun. Za vse te velja vabilo za letovanje v Labodovih prostorih na Zelenici in v Podkorenu.

V prejšnjih številkah smo že predstavili **Podkoren**, oziroma garsonjero, v kateri lahko prespijo štirje odrasli letovalci, in ki nudi ves komfort. V bližini je znano in priznано zimsko letovišče Kranjska Gora. Podkoren je od Kranjske Gore oddaljen le 1400 korakov, kot pravijo domačini.

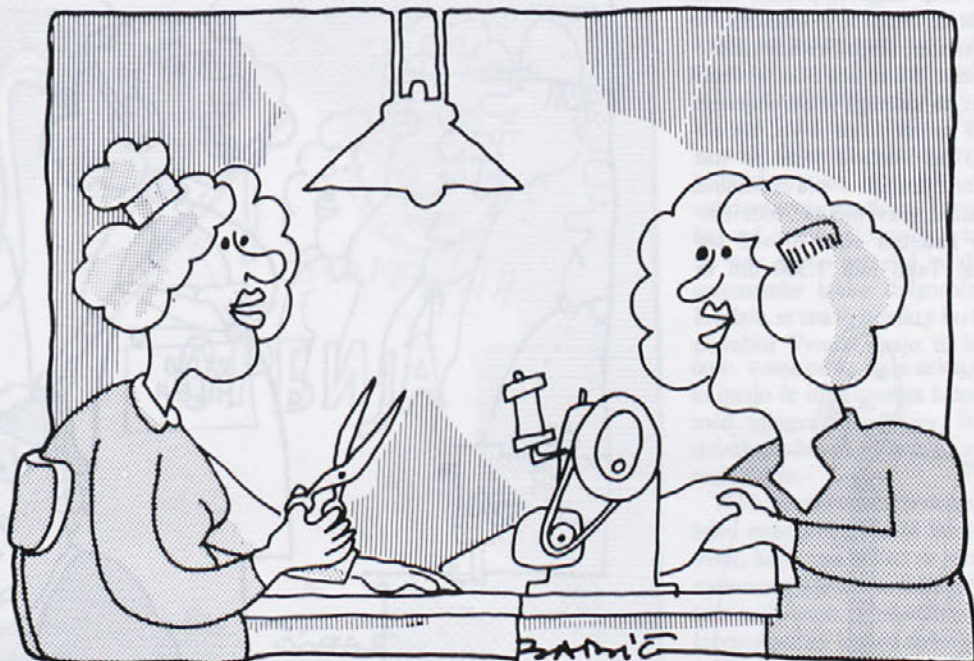
Na Ljubelju imamo v **domu Panorama** dve sobi. Ena ima štiri, druga pa pet ležišč. Vsaka soba ima v skupnih prostorih svoj boks s kuhinjsko opremo. Če boste letovali v Panorami, boste lahko smučali na prostiranih smučiščih Zelenice.

Panorama bo odprta od 15. januarja dalje. Če bo zasedenost doma

primerna, bo ta obratoval vse do zaključka smučarske sezone, medtem ko lahko koristimo garsonjero v Podkorenu kadarkoli.

Cena garsonjere je na dan 250 din, ležišče v Panorami pa stane dnevno 75 din za člane Počitniške skupnosti Krško, za nečlane pa 100 din dnevno. Prišteti pa je treba še turistično takso. Letovanje v Panorami boste plačali ob zaključku tega na recepciji doma, račun za letovanje v Podkorenu pa boste prejeli skupaj z napotnico in ključem.

Ker v naši splošni službi pričakujejo kar precej prijav, priporočajo, da se pravočasno odločite. Zaradi usklajevanja terminov prosijo, da javite svoje želje za celotno zimsko sezono. Če imate možnost, se odločite tudi za letovanje med tednom in ne le za vikend pakete, da nas bi več prišlo na vrsto.

A veš, da smo Trebanjci prvi med vsemi Labodovci v Evropi

— tako zares, po poslu...

— Kako to misliš?

— Ja, edini bomo imeli dopust v aprilu ali maju, saj veš, da bodo takrat rekonstruirali proizvodnjo...

O naši zunanji podobi

Reklama ni vse, brez reklame pa vse skupaj nič ni

Koncem novembra je bil v Portorožu že 6. jugoslovanski festival tržnih komunikacij. Udeležil se ga je tudi Lojze Kopina, pri nas zadolžen za reklamo. Pogovor o vtisih iz Portoroža pa je bil tudi povod za pogovor o naših propagandnih akcijah sploh:

Zakaj se Labod ni pojavil s svojimi propagandnimi akcijami v tekmovalnem programu Portoroža; jih nismo imeli, so bile preslabe?

Lojze Kopina: »Mislim, da Labodove reklame v iztekajočem se letu niso bile na taki višini, da bi lahko konkurirale v tekmovalnem programu, čeprav smo jih imeli kar precej in tudi odmevne so bile. Vzrok, da nismo dosegli kakovosti, s katero bi se lahko potegovali za kakšno od nagrad, pa je v tem, da nimamo celotno obdelane reklame, ampak so posamezne akcije potekale prek različnih agencij. Ker je torej to delo precej razdrobljeno, je v tem težko poiskati eno linijo, v kateri bi lahko dosegli želeni nivo.«

Letos smo posneli kar precej reportaž za zagrebško televizijo, imeli pa smo tudi nekaj drugih akcij. Kakšna je bila odmevnost teh?

Lojze Kopina: »Reportaže, v katerih so znane osebnosti izbirale Labodova oblačila, so bile zelo dobro sprejete pri samih potrošnikih, zajele pa so tudi kar se da veliko tržišča, saj so bile predvajane skozi zagrebško televizijo v oddajah, ki so širom po Jugoslaviji zelo gledane. Toda politična klima spreminja tudi televizijsko tržišče in JRT tako rekoč ne obstaja več, posledica tega pa je, da se republiški programi zapirajo. Tako dobro načrtovana in odmevna akcija trenutno nima svoje prihodnosti, ker se še ne ve, kako in kaj bo s to našo Jugoslavijo v prihodnje.«

Ali ni to predraga oblika oglaševanja, saj repotaže ni mogoče večkrat predvajati. Občutek imam, da nam manjka filma, ki bi v svojem sporočilu govoril o tem, kar Labod posebej — to je eleganca, kvaliteta, moda za zahtevnejše potrošnike. Tak film bi imel trajnejšo uporabnost.

Priprave na snemanje za koledar. Manekenka je letošnja miss Jugoslavije.

Lojze Kopina: »Res nimamo image filma, toda informacije iz tržišča pravijo, da je predstavitev konkretnega izdelka mnogo odmevnejša. In naše reportaže so to bile. Ker jih je videl velik del Jugoslavije, je tako z enkratnim predvajanjem odtehtalo večkratne predstavitve splošnejše reklame.«

Kako je s slogani — že nekaj časa imamo dva slogana. Ali ni predvsem tisti o modi za čas, ki prihaja, preživel?

Lojze Kopina: »Mislim, da sta oba naša slogana še aktualna, saj ne gre vse povezovati s politiko in težkim življenjem, ampak z modo. Reči pa moram, da je slogan uporaben predvsem v radijskih in časopisnih sporočilih.«

Zakaj imamo torej v Labodu tako razdrobljene izvajalce, toliko zunanjih sodelavcev, saj vse kaže, da je za oblikovanje dobrih in v vseh medijih uporabnih reklamnih sporočil treba imeti enega sodelavca, eno agencijo, ki bi bdela nad našim tržnim oglaševanjem?

Lojze Kopina: »Mislim, da v naši firmi še nismo dovolj zreli za celovit pristop k tržnemu komuniciranju, ki je lahko le del marketinga.

Vedno kupčkam, iščemo kompromise, in posledica tega je razdrobljenost. Gledati bi morali daljnoročno in tudi tržna sporočila graditi na povratnih informacijah. Reči pa je tudi treba, da bi bilo treba delo na tem področju porazdeliti med nekaj oseb, zadolženih za posamezna področja, saj en sam človek ne more biti kos tako organizacijskim kot tudi oblikovnim in komunikacijskim nalogam s tega področja.«

Ali je v načrtu za prihodnje leto kaj novega — glede na vse, kar sva rekla do sedaj?

Lojze Kopina: »Mislim, da bi bilo dobro pripraviti pred zaključevanjem vsake kolekcije časopis, namenjen kupcem, ki bi prinesel modne trende v svetu in kako smo te ujeli v naše izdelke. Dobro bi bilo posneti video kaseto z nekaj modeli iz kolekcije, ki bi jo zaključevali. To so načrti. Nove bodo akcije v zvezi z blagovnimi znamkami, kot sta WW in Ella Vivaldi. Nekaj pa bo tudi sprememb pri oblikovanju etiket, embalaže, vrečk itd...«

Če se vrneva nazaj na Portorož — kako izzvene naša reklamna sporočila glede na tista, ki so bila prikazana na festivalu?

Lojze Kopina: »Videli smo ogromno reklam, tako domačih kot tudi tujih avtorjev. Težko je primerjati naše akcije prav zato, ker so plod večjih, različnih agencij. Mislim, da so pravzaprav vse dobre, ni pa enotne niti, ki bi predstavljala Labod. Sicer pa Portorož ni dragocen smo zaradi teh predstavitev in strokovnih predavanj, ampak tudi zaradi srečanj, osebnih stikov z mnogimi agencijami, hišami, avtorji... V tem je bil zame še največji čar in največja vrednost festivala. Če pa že gre za same reklame, naj povem, da so meni zelo všeč reklame Fruktala, Delamarisa, od tekstilcev pa seveda Mure z zadnjo Le-ono. V vseh primerih gre za sodelovanje z Media marketingom.«

Novo leto je pred vrati — kakšna bodo naša poslovna darila tokrat?

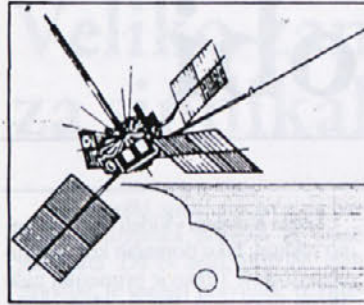
Lojze Kopina: »Imamo skromna poslovna darila - obeske WW, nekaj kulijev z našim imenom in koledarje.«

Koledar je bil lani precej skritiziran. Kako to, da smo se letos ponovno odločili zanj?

Lojze Kopina: »Kritike so šle na račun izdelave, ne pa samega koledarja. Reklamirali smo ga, ker smo bili nad slabo izdelavo razočarani. Letos pravijo, da teh pomanjkljivosti ne bo. Koledar tiskamo v 3500 izvodih, in ker bo predstavljal posamezna oblačila iz posameznih sezon, mislim, da bo odmeven, lepo sprejet, in da bo uporaben. Povedati pa tudi moram, da bomo posnetke iz koledarja uporabili tudi za katalog naših izdelkov, ki ga zares zelo potrebujemo.«

In za konec še eno vprašanje — imamo dovolj stikov z javnostjo — saj vemo, da je reklama le del teh? Je v tem sklopu nalog tudi oblikovanje predstavitev, revij, tiskovnih konferenc...?

Lojze Kopina: »Za enega človeka je na reklami že tako preveč dela, čeprav je treba takoj dodati, da je to le en vidik stikov z javnostjo. Vse več tega bi potrebovali, vse več informacij bi morali posredovati potrošniku, se vse bolj predstavljati trgu, poskrbeti, da se vse dobro o nas sliši. Reklama pa je, kot sem dejal, le del tega. Zato se bomo morali v Labodu lotiti stikov z javnostjo bolj resno.«

Kotiček za ustvarjalnost

Lahko se pohvalimo, da je na naš naslov prispela tudi pobuda, ki je ni dal naš delavec, temveč bralec tega glasila. Žal je zamudil rok na razpis za alternativne programe, a smo ga vseeno povabili v naše podjetje in se mu zahvalili za njegovo pripravljenost oz. za razmišljanje o našem boljšem, kvalitetnejšem in pestrejšem programu.

Matjaž Verbič je posredoval poleg nekaterih že predlaganih idej tudi druge, ki so izvirne in zelo zanimive, ki pa potrebujejo daljši čas za uresničitev.

Naj naštejemo le nekaj predlogov: predlaga nam izdelavo maskerastih oblek za otroke in odrasle, ker dobiva karnevalska tradicija vedno vidnejše mesto tudi pri nas. Ideje bi lahko dobili v bogati slovenski kulturni zakladnici. Naslednji predlog je predlog za izdelavo igračk iz blaga. To so igrače, ki so tako po mišljenju otrok kot strokovnjakov najbolj priljubljene in najprimernejše za zgodnje otroštvo. V nekaterih deželah, npr. Belgija, Ni-

zozemska, Velika Britanija itd., se tekstilne igrače dobro in drago prodajo. Tudi za te igrače bi lahko dobili izvirne zamisli v slovenski literaturi.

Izdelovali bi lahko tudi oblačila za punčke iz trdih materialov (npr. Barbike), ki bi lahko nosila našo posebno znamko, lahko bi izdelovali lutke, seveda le tekstilni del, itd.

Avtor nam predlaga tudi nekaj zanimivih zamisli s filmskega in TV področja, ki pa naj ostanejo skrivnost, ki jo bomo skušali razdelati. Upamo, da bo naša razvojna služba v sodelovanju s strokovnimi sodelavci našla rešitev za uresničitev vsaj nekaterih idej.

Drage sodelavke in sodelavci, razmišljajte tudi vi o možnostih boljšega izkoristka naših delovnih moči, boljšega dela, večjega učinka in maksimalnega izkoristka naših materialov. Pišite nam — vsaka pobuda bo dobrodošla!

za komisijo za inovacije —
Romana Trpin

Veš, Zala, naša Idrija se je pa z jubilejem 500-letnico kar malce polepšala in posodobila. — Saj se bomo morda pri nas tudi, ko bomo dočakali tak jubilej!

Kratek pregled dogajanj v iztekajočem se letu

Prvo leto zadnjega desetletja tega stoletja smo v Labodu ponovno preživeli združeni v podjetju. Sicer ni šlo to preoblikovanje povsem gladko, šlo pa je le.

Na samem začetku pa smo na ljubljanskem sejmu dobili Zmaja. Natančneje, prisluzili sta ga Jelka in Petra, ki sta prejeli tudi Zlato Jano. Velja se spomniti obrazložitve strokovne žirije, ki je menila, da gre v našem prime-

ru za zelo elegantno kolekcijo, ki je blizu visoke mode.

Toda življenje je tako, da je sestavljeno iz vzponov in padcev in ob splošnih težavah tudi pri nas ni šlo vse samo gladko in lepo. Zaostrene likovnostne težave so se kmalu pojavile in pravočasen ukrep — osebni dohodek v dveh delih — je bila prava poslovna poteza. Čeprav niti malo ne popularna pri delavkah, ki so — tudi

skozi obnovljeni sindikat — letos kar pogosto opozarjale na prenizke plače in na nezadovoljstvo okoli delitve let. Toda okoli nas so se začela podjetja podirati kot domine. Obdržati se, je bil že pravi uspeh. Zato smo medse letošne pogostejše povabili priznane strokovnjake, da bi iz svojih stališč osvetlili naše pozicije in bi se tako znali in zmogli kar najbolje pripraviti in se organizirati za bodoče.

Vsi ti zapleti seveda niso ostali v naših proizvodnjah brez odmevov. Tudi upokojevalci so se začeli naši starejši delavci pospešeno. Menjava generacij je eden od vzrokov za padajočo produktivnost v nekaterih tovarnah, toda le eden... Odgovornost nosijo direktorji, toda do sedaj le vršilci dolžnosti, tako tisti v tovarnah kot tisti v sektorjih, ki so letos tudi novost.

Letošnja novost je tudi močnejši prodor lani zastavljene blagovne znamke srjač Walter Wolf in tudi realizacija načrtovane znamke ženskih bluz Ella Vivaldi.

Ob koncu leta pa je stekel tudi prvi samostojni izvoz, čemur velja zaploskati.

In končno — znamo biti tudi solidarni — za Mirveto in njenega sina smo zbrali sodelavci Laboda več kot 70.000 din! Ja, marsičemu bi lahko zaploskali, saj kljub težkim časom smo vendarle dosegli tudi marsikateri pomembni premik. Ni bilo vse samo črno.

Kako pa v prihodnje? Za težka vprašanja in korenite spremembe bo šlo. Najtežje pa bo gotovo reševanje presežkov, ki jih je v režiji 25 %. Torej, o tem pa drugič. Žal moramo pregled tega leta zaključiti tako, kot se končuje nadaljevanje kriminalk (srhljivk) z — nadaljevanje prihodnjič...

Letošnje leto je bilo predvsem nepredvidljivo. Nepričakovani zapleti so rojevali nove pristope. Zaostritev in nato otoplitev in ponovna zaostritev odnosov s Srbijo je pustila svoje posledice tudi pri nas. Razmerja domači trg — izvoz so se spremenila. Sploh je bil denar osrednji problem. Primanjkovalo ga je povsod in tudi varčevalci, ki so se z Labodom povežali prek komercialnih zapisov, so svoje vloge na jesen, ko je bilo treba nabaviti ozimnico in poskrbeti za šolo, malce zredčili.

Letos smo dobili tudi prvo kolektivno pogodbo, določila katere v glavnem že veljajo — tista okoli osmih plačilnih razredov pa bodo začela veljati v letu 1991.

Posledica otoplitev pa je vidna tudi v tem, da smo »posodili« direktorja računovodskega sektorja na IS občine Novo mesto.

naša mnenja o...

Kaj nas motivira za delo

Jožica Šuligoj, krojilnica Zala: »Največja spodbuda za dobro delo je dobra nagrada — to je pravo plačilo. Prav gotovo pa veliko pomenijo tudi dobri odnosi med sodelavci, če si kos svojim nalogam, če ti delo teče brez nepotrebnih zapletov.«

Milica Gneza, sortirka v Zali: »Najboljša spodbuda za delo je pošteno plačno delo. Ker pa denar ni vse, je ob tem nujno gojiti dobre odnose, poskrbeti za kakšno lepo besedo, pohvalo. Ne hinavsko prijaznost, pač pa prijateljstvo pri delu. Veliko ti pomeni že prijazen jutranji pozdrav,

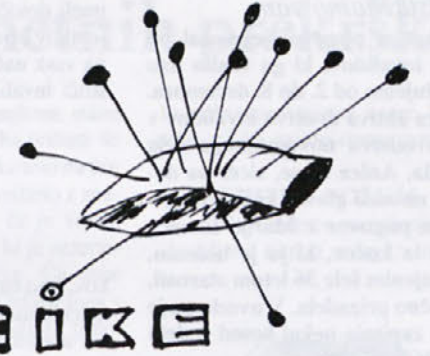
ki ti pove, da se boš danes na delu dobro počutil, ker imaš prijazne ljudi okoli sebe.«

Mojca Velikajne, Zala: »Na delu ne sme biti zahrbtnosti, saj smo vsak dan po osem ur skupaj. Poleg dobrih odnosov pa je za dobro delo še kako pomembna organizacija tega. Če je delo dobro pripravljeno, je že pol vsega narejenega. Če lahko delaš tekoče, delaš z veseljem, je manj napak... Za vsem tem pa je seveda primeren zaslužek, kajti če denarja ni, noben drug motiv za delo ni dovolj močan.«

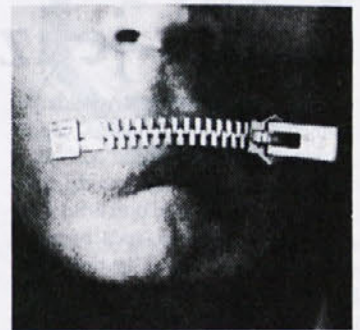
Nuša Rabič, kontrola, Libna: »Najprej mora imeti človek veselje do določenega dela. Z odporom ne moreš dobro opraviti ničesar. To je izhodiščna točka, od tu naprej pa seveda sledi adekvatno plačilo delu, rezultatu, prizadevanjem. Zelo pomemben pa je tudi ambient — v okolju, kjer si lepo sprejet, je prijetno delati, in seveda obratno.«

Jožica Zorko, računovodstvo, Libna: »V službo hodimo zato, da se preživimo, zato plačilo za delo pomeni velik delež v motivaciji. Vendar je zelo pomembno tudi vzdušje, medsebojni odnosi. Lepo je, če so ti prijateljski, toda če taki odnosi ne škodujejo delu. Torej je bolje reči, da je prijetno delati, če so odnosi korektni, tovariški, v najbolj plemenitem smislu te besede.«

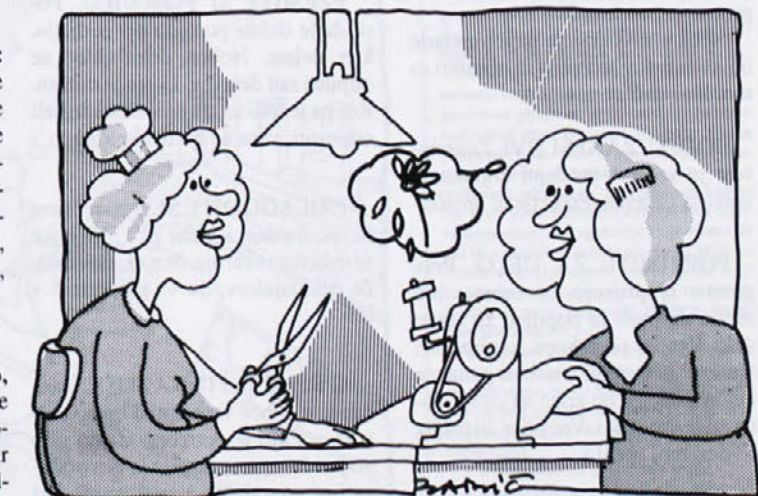

Nemoč kričanja

Slika, ko so se podrejenemu tresle hlače pred šefom, ki je svojo moč izkazoval s kričanjem, se zdi, da sodi v daljno preteklost. Že dolgo je namreč jasno, da kričanje na sodelavca ne pomeni moči, ampak kvečjemu nemoč tistega, ki »izvaja teror«. Toda motili bi se, če bi mislili, da je zares povsem preživela oblika izkazovanja (ne)pomembnosti. Žal so še pomembneži, ki s povzdignjenim glasom opozarjajo, da so vsi ostali, njemu podrejeni, njegova last, slabši od njega, nevedni in še kaj. Ne v tolažbo tistim, ki jih tako ravnanje doleti in osebno žalijo, ampak predvsem v poduk »kričočin« povejmo, da s takim načinom izražajo le svojo majhnost in neustreznost. S kričanjem in poniževanjem ne bodo dosegli drugega, kot razkrili svoje pomanjkljivosti. Modrec je rekel: »Če bi že lahko naredil, da bi se me ljudje bali, bi raje naredil, da bi me spoštovali.« Spošto-

vanja pa se s kričanjem, podcenjevanjem in žaljenjem sodelavcev ne da doseči. Ne da se ga niti »zblefirati«, ampak si ga je treba zaslužiti s svojim zgledom. Zato si velja zapomniti, da se ne splača svoje pomembnosti izražati s podcenjevanjem ostalih in da je kričanje in omalovaževanje izraz nemoči in nesposobnosti.

TIP—TOP
Bi šli v pokoj, ne bi, bi, ne bi, bi, ne bi...

Predstavljamo vam

Tokratni pogovor je nastal ob tednu invalidov, ki ga vsako leto obeležujemo od 2. do 8. decembra. Članica aktiva društva invalidov v knjigovodstvu novomeškega dela Laboda, Anica Nose, sicer pa delavka na naši glavni knjigi, je pripravila pogovor z Marijo Lenart, šiviljo iz Ločne, ki jo je bolezen, kljub njenim šele 36 letom starosti, že močno prizadela. V uvodu pa je Anica zapisala nekaj besed o delu Labodovega aktiva:

O našem delu v letošnjem letu

Za leto 1990 se ne moremo pohvaliti kot posebej uspešni, čeprav smo

imeli določene aktivnosti glede premikov invalidov. Poleg tega, da smo na vsak način hoteli z zakonom pri- striči invalidom II. kat. del prejem-

kov, smo na podobno nerazumevanje naleteli tudi v podjetju. Končno se je vse uredilo tako, da naj bi invalid II. kat. ne bil prikrajšan glede na delo, ki ga sedaj (po nastanku invalidnosti) opravlja v primerjavi s prejšnjim, oz. naj prejema OD, kot če bi redno

normalno delal. Z ozirom na zelo težko finančno stanje v našem podjetju kot nasploh v konfekcijski branži, letos nismo organizirali izleta ali drugih družabnih srečanj, imeli pa smo nekaj posvetovanj glede dela in pre-kvalifikacije invalidov, kar pa je zelo težko izvedljivo, ker v naši stroki skoraj ni takih del, ki bi našim invalidom ustrezala.

Pogovor z Marijo Lenart

V tem duhu je stekel pogovor z našo delavko Marijo Lenart, priuče- no šiviljo v konfekcijski proizvodnji

v tovarni Ločna, kjer se je zaposlila leta 1969, torej dela že 21 let.

Rodila se je 23.3.1954, poročena, ima 18 in 14 let stari hčerki, mož je tudi zaposlen, in tako sta uspešna — ko je bila Marija še zdrava — zgraditi dom v Smolenji vasi 21. In ko bi res lahko že malo lepše živeli, je Marija zbolela. Pomoč je iskala pri zdravni- kih v Novem mestu. Ti so ugotovili, da gre za sklepno revmo in so jo zanjjo tudi zdravili. Pozneje, a že prepozno, se je ugotovilo (ko je morala v Ljubljano na preiskave), da sta bila diag- noza in zdravljenje zgrešena, kar ji je še precej poslabšalo zdravje, in da gre za obolenost ledvic. Tri mesece je ostala v Ljubljani v bolnišnici in se le delno pozdravila. Tedaj je izgubila tudi skoraj vse lase, kar pa ji je pozne- je uspelo s posebnim mazilom po- zdraviti in so ji spet zrastle — pripo- veduje Marija. Dlje časa je bila v bolniški, potem pa so jo za 4 ure upo- kojili oz. je dobila status invalida II. kategorije. Tako že 11 let dela skraj- šan delovni čas, na pol leta hodi na zdravniško kontrolo v Ljubljano, redno jemlje zdravila za ledvice in zadnja leta proti visokemu pritisku. Vsake tri leta hodi na zdravniško komisijo, kar pa jo vznemirja.

Vseskozi pa dela v proizvodnji in to na normi, kar gotovo ni lahko. De- lo opravlja z veseljem, moti jo le, ker jo zadnja leta večkrat premeščajo na različne delovne operacije, kar pa razumljivo zmanjša storilnost. Če- prav pri OD po njenem ni prikrajša- na, pa bi le rada resnično tudi naredi- la toliko, kot zmore in kot je plačana sedaj, če bi opravljala eno delo. S so- delavci in nadrejenimi se lepo raz- ume, kar ji vpliva nove moči za delo, ugotavlja pa, da se družba kot celota vse manj zanima za zdravje in delo invalidov, kakor tudi za njihove pre- jemke, ki so marsikje res na robu pre- živetja, če že ne obupa.

Je članica Društva invalidov Novo mesto že od samega začetka, pravi, in čeprav v njem ni posebno aktivna, je pa vesela, da se je to društvo invali- dov ustanovilo in mu želi še veliko delovnih uspehov in akcij, ki bi pri- pomogle k boljšemu zdravju in sploh dobremu počutju njegovih članov.

Takim željam ob novem letu 1991 za dobro zdravje in mir se pridružu- jemo tudi vsi ostali člani aktiva Druš- tva invalidov Labod Novo mesto.

Anica Nose

Arhiv je izraz splošne urejenosti

Najbrž ni treba posebno poudarjati pomembnosti dela arhivarja, čeprav je pogosto arhiv še vedno odrinjen v nekakšen rezervat kulturne dejavnosti. In vendar ne more brez arhiva nobena družba, ki se zaveda bogastva svoje kulture in še kakšne dediščine.

Vse zapise (dokumente), ki nastajajo pri delu oziroma pri poslovanju organizacije, ne glede na način zapisa, vrsto, obliko ali namen, imenujemo dokumentarno gradivo. V organiza- cijo prihaja in v njej nastaja različno gradivo, ki ga rešenega odložimo v

arhiv. Urejenost tega gradiva pa je v tesni zvezi s stopnjo organiziranosti pisarniškega gradiva. Čim boljše je or- ganizirano pisarniško delo, tem bolj- ša je lahko urejenost zbirke doku- mentarnega gradiva.

V našem podjetju pa pogosto ne vemo ali pa nečemo vedeti, kaj je te- koči in kaj je trajni arhiv podjetja. Zato se pogosto dogaja, da razna po- membna gradiva, ki bi sodila v **trajni arhiv**, drže posamezni strokovni de- lavci v svojih predalih v bojazni ali z opravičilom, da se ne sme izgubiti.

Zato je prav, da po tej poti opozori- mo, kako pomembno je gradiva traj- ne vrednosti oddati v trajni arhiv, saj bo le tu pravilno in varno shranjeno.

Z izrazom **tekoči arhiv** mislimo na vse tiso gradivo, ki je že rešeno, ven- dar ga strokovni delavci pogosto po- trebujejo pri svojem delu.

V našem arhivu je dokumentarno delo urejeno po klasifikacijskem na- črtu in pravilniku o vodenju knjigo- vodstva. Vendar moramo tudi doda- ti, da je v našem primeru delo arhivarja združeno še z nekaterimi drugimi opravili, kot so: razmnože- vanje matric, delo na fotokopirnih strojih, z zbiranjem naročil za pisar- niški material in posredovanje le- tega. Ob prepletanju vseh teh del pri- haja do zaznav raznoraznih nepravil- nosti, na katere bi rada še posebej opozorila:

— V trajni arhiv bi morali oddaja- ti dokumente, ki jih sicer tekoče vla- gamo v registre, mape ali spise po za- porednem vrstnem redu. Toda odda- janje ustreznih materialov v trajni arhiv naj ne poteka le takrat, ko v pi- sarni zmanjka prostora in se to znajde v arhivu kot nekaj odvečnega, kar naj arhivar ali zadrži ali vrže stran (žal, tak je odnos včasih tudi posameznih strokovnih delavcev).

— Ob oddaji gradiva v arhiv mo- ra biti priložen seznam oddanih do- kumentov, kar je hkrati tudi potrdilo, da je bilo opisano gradivo zares od- dano v trajni arhiv.

— Bolj racionalni pa bi morali biti vsi pri izrabi svojega in tujega časa. Za to bi bilo prav, da bi strnjevali gradivo za fotokopiranje in da bi obsežnejša gradiva pisali raje na matrice.

— Primerno naj bi porazdelili tudi obseg materiala za fotokopiranje (ob raznih sejah in podobno se tega še po- sebno veliko nabere). Z enakomerno obremenitvijo strojev bomo tem omo- gočili daljše in kvalitetnejše delo (fo- tokopirni stroj Canon 5000 S je že dotrajan).

Jožica Pavlin

Kako si ohraniti delovno mesto

Pred nekaj leti se je število brezpo- selnih v ZRN povzpelo na tri milijone. Trije od štirih delavcev so bili v strahu za delovno mesto. Kako ne iz- gubiti službo? Sindikat je bil konkre- ten: »Uporabite komolce!«

Bonski inštitut za gospodarske raz- iskave je bil mnenja: »Ni ga recepta proti brezposelnosti.«

Neka nemška revija pa je vendarle objavila nekaj receptov in nekateri so zanimivi tudi za nas.

BODITE ZANESLJIVI. Zanesljivi- vost je vedno »prodajni argument« vsakega delavca. Podjetje ni igrišče.

POPRIMITE ZA DELO. Prav gotovo ni prijetno, če morate biti stalno na preži in poprijeti za vsako delo. Vendar pa nekoga, ki poprime, kjerkoli je potrebno, noben pameten delodajalec ne bo vrgel na cesto. To- da takšni so redki. Več jih je, ki trdijo: »To ni moj posel.«

POKAŽITE STROKOVNOST. Nekoč so od delavca pričakovali, da vestno opravlja svoje delo in da je ti- ho. Glavno je bilo ne izstopati. Sedaj se to spreminja. »Vem za rešitev«, je uspešna metoda samouveljavljanja.

BODITE SAMOKRITIČNI. Kdor ve, kaj ne zmore, ta dela manj napak. Pomembno je pometati pred lastnim pragom. Kdor si upa biti kritičen do sebe, ta bo odkril tudi svoje šibke strani in možnosti, da jih odpravi.

VZEMITE SI POSOJILLO. Po- skušajte dobiti posojilo pri podjetju, kjer delate. Noben delodajalec ne odpusti rad delavca, ki mu je dolžan. Res pa je tudi to, da če vas nekdo želi opustiti, vam ne bo dal kredita.

PRILAGODITE SE. Nasvet sicer ni spodbuden, vendar pa ... Najbolje se delavec zavaruje, če sprejme stališ- če delodajalcev, da so gospodarji v hiši.

SPREMLJAJTE RAZPISE. Dan- danes ni nihče varen pred brezposel- nostjo. Zato je potrebno stalno pre- verjati časopisne razpise in povpraše- vati na zavodu za zaposlovanje. Pri tem ne gre podcenjevati dejstva, da je človek, ki službo ima, veliko samoza- vestnejši pri iskanju nove.

Tako razmišljajo Nemci. In mi?

Kar pohvaliti se moramo — Mirveti in njenemu sinu smo pomagali z našimi prispevki in na posnetku socialna delavka Brigita Zalokar pravkar predaja denar srečni Mirveti, ki pravi, da ni dovolj le beseda za toplo in iskreno zahvalo.

O prometnih prekrških

PAJEK. Odvoz z pajkom stane 920 din. Temu pa je treba prišteti še 150 din, če je vozilo parkirano na površini, kjer je to prepovedano z znakom, oz. kar 500 din, če je vozilo parkirano na površini, ki je rezervirana izključno za pešce. Če uspe lastnik vozila preprečiti odvoz tega v zadnjem trenutku, je strošek za polovico nižji.

PEŠCI. Prečkanje vozišča na mestu, kjer ni zaznamovanega prehoda, stane 150 din!

MOTORISTI. Vožnja brez čelade — kazen 200 din!

ALKOHOL. Vsi tisti, ki so bili v dveh letih dvakrat kaznovani zaradi vožnje pod vplivom alkohola, čaka

tudi obvezna zaporna kazen, ki lahko traja od 15 dni do enega meseca.

PREHITRA VOŽNJA. Za več kot 30 kilometrov na uro preseženo dovoljeno hitrost vožnje v naselju in

S poprom nad krzno

Krznena oblačila tudi pri nas niso več redkost. Le-ta so zelo priljubljena zlasti med ženskami, ker so prijetna, trajna in so praktična za vsako priložnost. Ker krzno ni ravno poceni, ga moramo posebej pazljivo negovati.

Posebne pozornosti so krzneni izdelki potrebni, preden jih spravimo v omaro, kjer bodo počakali naslednjo zimo. Najprej krzno natančno pregledamo, če ni kje strgano, kar se rado zgodi zlasti pri starem krznu. Če je strganina majhna, jo zašijemo s primernim sukancem in šivanko, ki jo sproti pomakamo v vosek pri prižgani sveži. Sicer pa je najbolje, če popravilo dragocenega krzna zaupamo strokovnjaku.

Umazane dele krznenega oblačila, zlasti ovrtnik in rokave očistimo s čisto belo krpo, ki jo pomakamo v bencin. Zelo zamazane dele očistimo s toplimi otrobi, ki jih prepojimo z bencinom. Otrobe pustimo na krznu, da se posušijo, potem jih skrtamo. Krzno potem potresemo z mletim poprom, ki preganja molje in ohranja lesk krzna.

Belo krzno najlepše očistimo s kašo iz magnezija in bencina, ki ga naneseemo na krzno in potem rahlo skrtamo.

Krznena oblačila hranimo v platneni vreči, ki jo lahko sešijemo iz stare rjuhe ali prta. Krzna ne hranimo v plastičnih vrečah! Če doma nismo varni pred molji, naj nam ne bo žal plačati izdatka za hrambo pri krznarju.

za več kot 50 kilometrov na uro prekoračeno dovoljeno hitrost vožnje izven naselja voznik ne plača le najvišje denarne kazni, ampak se mu lahko izreče ukrep prepovedi vožnje motornega vozila za čas od treh mesecev do enega leta.

Varujmo zdravje

Ne podcenjujmo gripe!

Gripo povzroča virus. Poznamo tri glavne vrste virusa: A, B in C. Povzročitelj velikih epidemij gripe je predvsem virus A, ki pa ima številne podvrste.

Vzročnik se prenaša večinoma s kašljanjem in kihanjem bolnika, torej s kapljično infekcijo in preko uporabe različnih predmetov (kozarec, brisača, ...). Večja kot je gostota naseljenosti prebivalstva, težje se izognemo infekti. Znaki bolezni so temperatura, glavobol, mrzlica, bolečine v mišicah, pogosto kašelj.

Dandanes je redko kdo zaskrbljen zaradi gripe, čeprav bolezen le ni tako nedolžna. Za to bolezen ni specifičnega zdravila, ni tablete, ki bi delovala proti virusu gripe. Virus je nevaren, ker slabi obrambno sposobnost organizma proti drugim infekcijskim povzročiteljem, predvsem pljučnici, ki je v večini primerov tudi vzrok smrti kot posledica gripe. Gripa je predvsem nevarna za starejše ljudi, kronične bolnike, nosečnice in otroke.

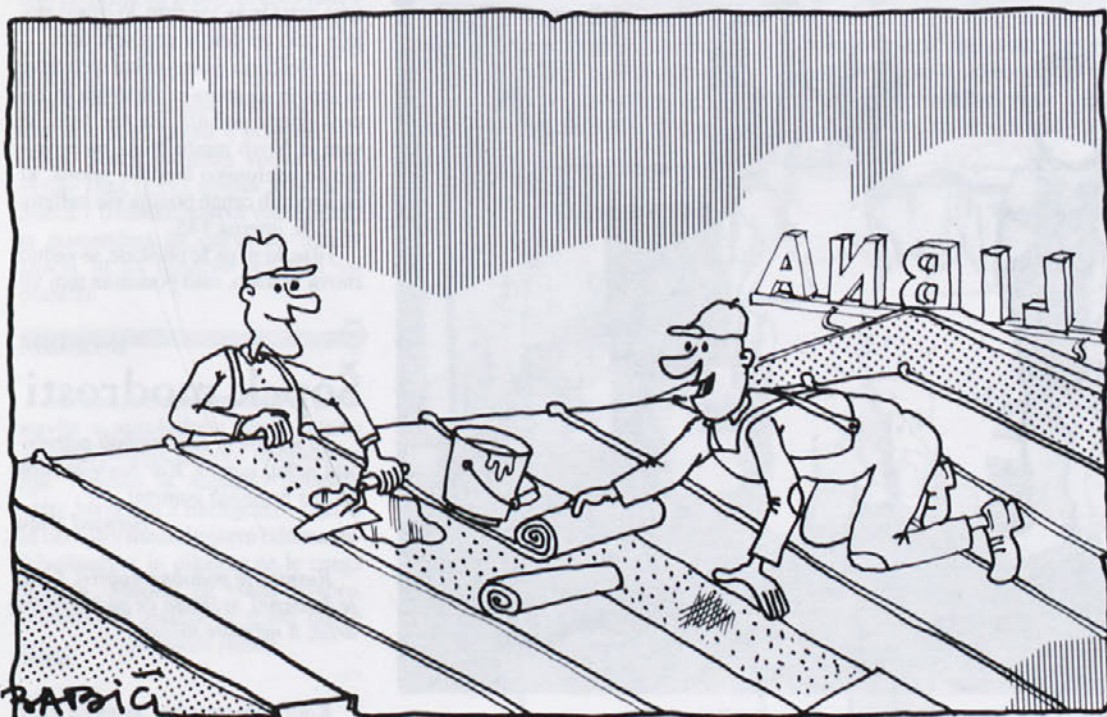
Najbolj učinkovita preventiva je cepljenje proti gripi. Svetovna zdravstvena organizacija vsako leto ugotavlja vrste virusa, ki naj bi v naslednji sezoni povzročil gripo in hkrati z izdelovanjem cepiva proti njej. Cepljenje je učinkovito, če je masovno, predvsem pa se priporoča rizičnim skupinam prebivalstva.

Vse dokler ni specifičnega zdravila proti gripi, pa lahko upoštevamo nekatere splošne mere, kako bi se izognili infekciji:

- dovolj počitka in uravnotežena vitaminska prehrana, ki jača našo obrambno sposobnost
- veliko gibanja na svežem zraku
- izogibajmo se večjih skupin ljudi, ki kašljajo in kihajo
- takoj ko opazimo znake gripe, obiščimo zdravnika in ostanimo doma; tako bo bolezen lažje in hitreje prešla.

Ne podcenjujmo gripe!

Dr. N. Vodičar, zdravnik

No, luknje na strehi sva zadelala. Zdaj pa pojdiva k direktorju, da nama pove, kje bova mašila naprej...

Kako blizu sta si raj in pekel

Kaj pomeni za Evropejca raj in kaj pekel, če gre za globalne, splošne želje. Menijo, da bi bila njihova država:

RAJ

če bi imeli:
nemški denar
italijansko ljubezen
francosko kuhinjo
angleško policijo

PEKEL

če bi imeli:
italijanski denar
nemško ljubezen
angleško kuhinjo
francosko policijo

Kolikor tednov po božiču prvič zagrmí, toliko tednov pred Jurijem svet ozeleni.

Kadar je na veliko noč megla, tisto leto ne bo sliv.

Če zima ne miga z rilcem, otepa z repom.

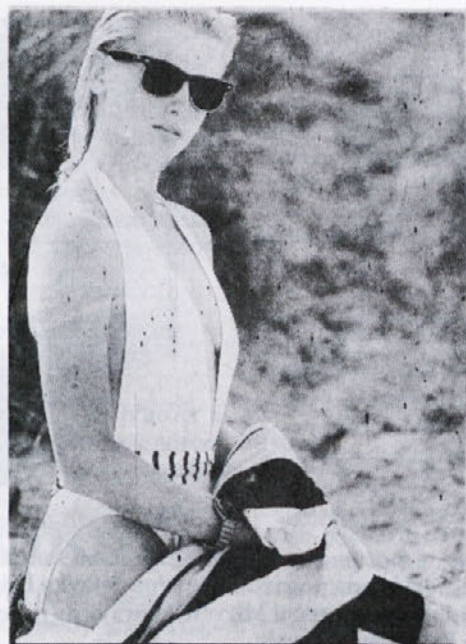
Tepežni dan (28) oblačen — k letu ne boš kruha lačen.

Prvi teden huda zima — osem tednov ne odkima.

Dnevi od Lucije do Božiča (13. — 25.) vreme vseh mesecev oznani.

Kolikor bliže je Božič mlaja, toliko hujši mráz prihaja.

Ljudske
vremenske
napovedi

Privoščimo si malo lepote

Lepota je povezana z zdravjem. Za zdravo in dobro počutje pa moramo marsikaj postoriti. Med tem je na voljo tudi vse več salonov, kjer pomagajo pri hujšanju, odpravljanju celulitisa, k lepšemu tenu, boljši prekrvavitvi in še čemu. Med takimi saloni je tudi salon v novomeškem Metropolu, ki ga precej delavk Laboda že pozna. Kot že rečeno, ga ne obiskujejo samo zaradi lepote, ampak tudi ali celo predvsem zaradi zdravja.

V prednovoletnem času nudijo v tem salonu še posebne ugodnosti, da bi lahko stopile v novo leto še bolj zadovoljne.

Solarij pomaga k zdravemu videzu kože, lepemu tenu, pomaga pa tudi pri sprostitvi. Tretma za odpravljanje celulitisa in krepitev mišic zahteva sicer celo kuro, toda zmanjša obseg, čvrsto telo in dobro počutje sta tega vredna. V omenjenem salonu pa si lahko dodobra zmasirate tudi podplate, kar pomaga pri odpravljanju težav v nogah, k močnejši prekrvavitvi, lajšanju bolečin. Vse to je seveda dobrodošlo za vsako žensko, še posebno ali kar obvezni bi bili obiski take masaže za vse tiste, ki imajo stojiče delo ter delo v prisiljeni držji.

Privoščimo si torej nekaj sprostitve in lepote, ki izvira iz zdravega in zadovoljnega počutja. Za vse tiste, ki vam je Novo mesto blizu, pa povejmo še telefonsko številko salona, ki po ugodnih cenah ponuja vse naštetost: 22-226, interna 145.

Tiste, ki so ga že obiskale, se vedno znova vračajo, zato poskusite tudi vi!

Šopek modrosti

Po mojem bi zdaj najbolj potrebovali nekaj norcev. Kar pogledjte, kam so nas pripeljali pametni...

Bernard Shaw

Resnica je podobna koprivi. Če se je dotakneš, te zbode, če pa jo krepko držiš, ti ne more ničesar.

Saphir

Kdor išče resnico, jo mora znati prenesti.

Kitajski pregovor

Tako veliki so že »naši« trojčki. Junija lanskega leta smo vam jih prvič predstavili — takrat je bila fotografija še iz porodnišnice, no, danes so pa to že taki korenjaki. Na posnetku je še starejši bratec, ki pazi, da je vse v redu in mamica, ki že dela in je zato njeno popoldne gotovo še toliko napornejše.

Vpliv planetov na znake Zodiaka

V starem Rimu so astrologi prišli do Zodiaka, preučevali pa so seveda tudi vplive posameznih planetov našega osončja na posamezen znak Zodiaka. Vsi planeti našega sončnega sistema potujejo okoli sonca z različnimi hitrostmi in seveda v različni oddaljenosti. Skupaj s soncem oblikujejo marsikatero vplive. Dnevno lahko astrologi izračunajo pozicijo posameznega planeta in vpliv tega na posamezen znak v Zodiaku. Veljajo pa tudi osnovni vplivi posameznih planetov na posamezne znake, katerim vladajo:

Oven — Mars in Pluton
Bik — Venera
Dvojčka — Merkur
Rak — Mesec
Lev — Sonce
Devica — Merkur
Vaga — Venera
Škorpion — Mars in Pluton
Strelec — Jupiter
Kozorog — Saturn
Vodnar — Saturn in Uran
Riba — Jupiter in Neptun

Bomo našli kaj povezav med posameznimi nagnjenji, karakternimi potezami, talenti... Sprejmimo tiste dobre, za slabše pa tako velja, da so lastnost koga drugega.

SONCE

Sonce je središče našega obstoja. Okoli njega potujejo planeti na svojih neskončnih poteh. Brez sonca ne bi bilo življenja na zemlji in tako tudi v astrološkem smislu predstavlja Sonce vladanje in moč. Je pa tudi pojem modrosti, kreposti in dostojanstva. Simbolizira kreativno moč, ognjevitost in močno zavest o pomenu življenja. Sonce pa nima vpliva le na »svoj« znak (Lev), ampak je pozicija Sonca v trenutku rojstva vsakega bitja pomembna in vpliva na njegov značaj in na njegovo pot (kot vsi planeti).

MERKUR

Merkur je Soncu najbližji in predstavlja v astrološkem smislu planet razuma, pisanja, govora in opazovanja. Pogosto se napačno povezuje vpliv Merkura z inteligenco, kajti ta se razvije v medsebojnem odnosu večih planetov in nikakor ne le enega samega. Merkur pa vlada govoru, matematiki, risanju in sploh poklicem, v katerih vlada razum.

MESEC

Mesec vpliva na podzavest ljudi, na njihove sanje, najskrivnostnejša občutja, razpoloženje in intuicijo.

Prav tako pa tudi na instinkt in navede. Veliko astrologov meni, da je Mesec po svojih vplivih prav tako pomemben kot Sonce, vemo pa tudi, kakšen vpliv ima Mesec na življenjske tokove (menstrualni ciklus je vezan na 28 dni — po Mesečevih menah). Mesec vpliva na poklice, vezane na književnost (z močjo spodbujanja fantazije, intuicije...) in na poklice, vezane na tiskanje, sploh pa tudi na medicino, bilologijo.

VENERA

Venera je simbol lepote, harmonije, uglajenosti, blagosti in nežnosti. V astrologiji ji prepisujejo tudi ravnotežje in vpljnost. Izraža večno potrebo in željo po ljubezni, zato kreira tudi privlačnost, čustvenost in ljubkost. V njenem vplivu so različni poklici, za katere je velikega pomena uglajenost in dobrot.

MARS

Skozi astrološka znamenja šviga Mars ognjevito in ostro. Pomeni golo, neobdelano moč in zato predstavlja energijo, gibanje, pogum, iniciativnost — torej splošno moč. Hkrati pa lahko predstavlja tudi nepremišljenost, celo sovražnost. Vlada poklicem, kjer je potreben pogum in nekompromisnost.

JUPITER

Jupiter je največji planet našega sončnega sistema in glede na trditve, da tudi sam oddaja ogromno svetlobe, je tako tudi po simbolih in vplivih blizu Sonca. Vlada sreči, veselju in

zdravju. Od tu do optimizma, uspeha in bogatstva pa ni daleč. Vse to predstavlja, zato je vladar obilja v vseh pomenih. Lastna pa mu je tudi modrost in izobraženost, saj predstavlja lakoto za novimi znanji in ustvarjanju. Zato v glavnem vlada igralcem, politikom, književnosti, novinarstvu in tudi religiji.

SATURN

Saturn je oddaljenejši planet v našem sončnem sistem in kot tak nas sili k nadaljevanju vsega, kar smo v preteklosti opustili, k odkrivanju starih skrivnosti. Je planet ugank, problemov. Vnaša red v medsebojne odnose (v astrološkem smislu), saj vnaša razum tam, kjer je najbolj potreben. Saturn zahteva od nas, da sprejmemo večne resnice o minljivosti življenja. Vlada vremenu, poznim življenjskim obdobjem in modrosti. Prinaša pa tudi ljubosumnost. Pravijo, da je to planet, ki vlada rudarjem in poklicem, kjer je skrivnostnost na prvem mestu.

URAN

Uran je simbol popolne neodvisnosti in osebnih svoboščin, zato vlada naglim in nepredvidljivim spremembam (tudi raznim pretresom, revolucijam itd.). Ne priznava nobenih omejitev, zato lahko vlada originalnosti, talentu, celo genijalnosti. Ker ne priznava meja, vlada tudi tehnologiji, vsem novim dosežkom v znanosti. Vendar je njegov vpliv težko predvideti, ker »ljubi« nagle spre-

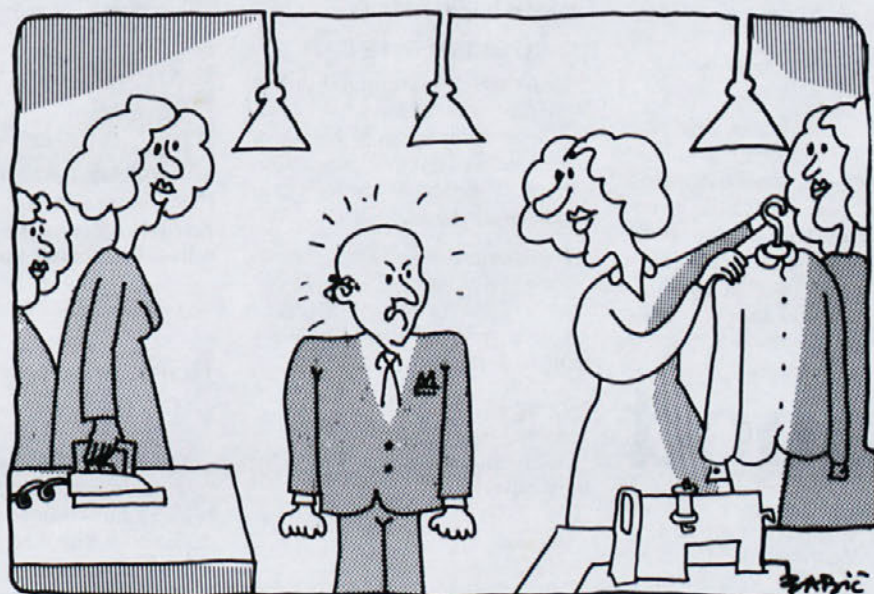
membe. Pravijo tudi, da je njegov vpliv tudi pri nesrečnih in težkih razhajanjih (poslovnih pa tudi osebnih). Skratka, njegove rešitve so vedno mimo planiranih in predvidljivih.

NEPTUN

Predstavlja povsem svojo realnost, spodbuja občutek odgovornosti, izživa občutke krivde, skrbi in nemira. Kot planet iluzij širi svoje meje do nevidnega, daljnega, kjer ni več jasno, kaj je resnica in kaj ne. Kot je to lahko ustvarjalno, je lahko tudi varljivo, zato je v povezavi z Neptunom tudi izdajstvo, prevara in razočaranje. Med poklici, nad katerimi ima posebno moč, so filmski in televizijski profil, glasbeniki, pesniki, skratka umetniki, vlada pa tudi nad iztirjenci.

PLUTON

Pluton je najbolj oddaljen planet in je pogreznjen v temo. Ime je dobil po kralju mraka in podzemlja. Vlada skrajnostim. Pluton ustvarja in uničuje, da bi znova ustvaril boljše. Je kot stalni začetek in stalni konec. Svoj vpliv začne pri majhnih spremembah, ki jih počasi pripelje do ogromnih obratov in celo koncev, iz katerih se že rojeva nekaj novega. Vlada torej življenjskim spremembam sploh. V njegovem vplivu so mnogi poklici, ki imajo v svoji domeni postopno dograjevanje, počasne, a stalne spremembe (državniki, kemiki, fiziki, vojskovodje, strategji...)

DELTA: Kolegij je sklenil, da v soboto zopet delamo...
 — Ali imajo žegen sindikata? Sicer lahko o tem le sanjajo...

Mali oglas

»Izgubil sem veselje do dela. Poštenega najditelja prosim, da mi vesele vrne, delo pa lahko zadrži za nagrado.« Tak vic smo nekje prebrali. Toda časi so taki, da dela za vse na svetu ne bi več prepuščali drugim...

Za vsakega nekaj

Otoplitev na političnem področju je spodbudila tudi trgovsko žilico in noveletni oziroma še prej Miklavžev sejem je ponudil toliko novih možnosti za tiste, ki hočejo, znajo in zmoro... tisti, ki pa vseh teh dodatnih sposobnosti, hotenj, možnosti in še česa nimajo, pa so dobili nove teme za obdelavo.

Selitev

V prvi številki letošnjega časopisa smo zapisali, da se je naše uredništvo zopet preselilo, in napoved, da ne zadnjič... No, že ob izteku leta je ta obljuba izpolnjena. Bliže smo centru informacij, čeprav pogoji sami povsem ne ustrezajo... No postopno, upamo, bo tudi uredništvo dočakalo vse potrebno.

Otoplitev

*Pred snegom, zimo
ptice odletijo
na jug,
a perje svoje obdržijo.*

*Ko za drugačne tiče
sonce nima žara,
brž sukno sleče,
če ima kaj dara,
modernejšo po barvi si obleče.*

*In spet je v prvi vrsti
fant, ki ni mu para.*

*Nekdaj ta isti štel mi črne pike:
»Fant moj kravata ni
dovolj rdeča,
ti si brez olike!«
Zdaj bo drugače,
da med napake
mi bo štel
tudi rdeče dlake.*

*Kdor vaju v prvi vrsti
je korakat,
ta zna z volkovi tuliti,
z vranami zna krakat...*

Jože Bračička

Tatjana in Nika iz AOP sta med najbolj zaslužnima za športne uspehe naše ekipe.

Upokojila se je Alenka Železnik

Upokojila se je Alenka Železnik, vzorčna šivilja v programu kril in hlač. Želimo ji vse najboljše, predvsem pa da bi bila zdrava. Sedaj bo imela več časa za pohajanje po planinah, za obiske pri hčerki, ki živi daleč stran, ter za vse lepo, za kar ima Alenka toliko občutka.

Srečno torej, Alenka!

Labod je glasilo delavcev tovarne oblačil iz Novega mesta. Izhaja vsake tri tedne v nakladi 2350 izvodov. Glavna in odgovorna urednica Lidija Jež, tehnični urednik Tomo Cesar. Grafična priprava DIC Grafika Novo mesto. Tisk: Tiskarna Novo mesto. Glasilo je oproščeno plačila temeljnega prometnega davka.

Labod uspešen na športnih igrah

Na delavskih športnih igrah občine Novo mesto v letošnjem letu (potekale so v spomladanskem in jesenskem delu) smo se labodovci kar dobro odrezali. V končnem rezultatu smo zasedli nekaj vidnih mest:

Badminton:
ženske — 3. mesto
moški — 2. mesto
posamezniki — Jure Stegnar — AOP — 1. mesto

Tenis:
ženske — 3. mesto
posamezniki — Mateja Stanišič — pravna služba — 3. mesto

Pikado:
ženske — 3. mesto

To je le nekaj tistih uspehov, ki so dijo v sam vrh. Med osemnajstimi ženskimi ekipami smo dosegli 4. mesto, med 32 moškimi pa so naši fantje na 8. mestu. Skupno je dosegel Labod 5. mesto.

Pot od Litije do Čateža

Vsako potovanje se začne z enim samim korakom.

Enako danes kakor pred mnogimi leti, ko je Fran Levstik zastavil korak po poti od Litije do Čateža.

Slovenski pohodniki so letos že četrtrič ponovili to pot v soboto, 10.11.1990, t.j. na Martinovo soboto, prav tako kakor Levstik.

Naj na kratko opišem pot.

Na postaji v Litiji se nas je zbralo kar lepo število iz vseh krajev Slovenije. Kaj hitro smo skozi mesto Litija prišli do Šmartnega, kjer so nam postregli čaj in druge dobrote. Dalje je pot vodila po dolenskih gričih. Videli smo tudi grad Bogenšperk, kjer je živel in delal Valvasor.

Ja, lep je ta del naše domovine in marsikateremu Slovincu prav neznan. V jasnem vremenu se vidi tudi venec Kamniških planin. Prek Liberge smo se spustili v Moravče in nato dalje do Čateža.

Jesenske barve, sonce in prijetno vzdušje vso pot. Si lahko želimo še več? Ali kot je zapisal pesnik:

»Hodil po zemlji sem naši in pil nje preleste!«

Na Čatežu smo si oddahnili in prisluhnili pevskega zboru iz Gabrovke ter gostu in govorniku Milanu Kučanu, ki je tudi sam prehodil to Levstikovo pot.

S pogledom na prehojeno pot in na vse lepo doživljanje tega sobotnega dne smo se vrnil vsak na svoj dom.

Še zadnja misel: »Treba je samo začeti pot in iti! Pa srečno in na svidenje!«

upokojenka Majda Dular

685,1 (499.12)

LA 10

II 5404/1990

1. nagrada — bluza iz naše nove blagovne znamke — Elle Vivaldi

2. nagrada — obisk v lepem salonu — solarij in masaža nog

3. nagrada — solarij v salonu Gazela

4., 5., in 6. nagrada — masaža nog

7. in 8. nagrada — knjiga Janeza Čučka: Ostanite še naprej z nami

9. in 10. nagrada — naš stenski koledar

Sprašujemo pa vas, v koliko minutah bi v Labodu oblekli eno žensko, če bi si izbrala bluza s povprečnim izdelovalnim časom v letošnjem letu, krilo in plašč pod istimi izdelovalnimi pogoji. Dodajmo pa še povprečni čas izdelave moške srajce, prav tako v letošnjem letu.

Vaše odgovore pričakujemo do 7. januarja 1991. Žirija bo žrebala nagrade po vrsti, s tem da bomo začeli pri 10. nagradi in seveda navzgor vse do 1. nagrade.

Ne pozabite oddati svojih odgovorov, saj vas čakajo lepe nagrade!

Pred novi letom nas je obiskal dolgoletni direktor Laboda, Zdravko Petan. Pokramljal je z bivšimi sodelavci, nato pa se je udeležil srečanja upokojenec.

Čestitka

Med mnogimi voščili za srečno prihodnje 1991. leto objavljamo tokrat le voščilo našega upokojenca, Borisa KOCEVA, dipl. ing. Pred mnogimi leti je neposredno ob odhodu iz našega podjetja doživel hudo prometno nesrečo in postal invalid. Vsako leto se nas spomni in vsem Labodovcem želi vse najlepše.

Zahvaljujemo se mu za zvestobo in prijazne pozdrave in mu tudi mi iz srca želimo srečno novo leto!

Ponovno telovadba v Delti

V naši največji tovarni so se odločili, da bodo z novim letom ponovno začeli z rekreacijo med delom. Veliko število bolnih na hrbenici, prisiljena drža za šivalnim strojem in splošno počutje gotovo govorijo v prid rekreacije med delom, za katero razviti svet že dolgo ve, kako je dragocena, toda gledano dolgoročno. Mi pa smo prav v primeru rekreacije med delom prehitro obupali. Torej, pohvala za Deltino odločitev.